

Український ВІСНИК

М. Шевчук

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXX. № 21-22 (листопад) 2023

*Лісом осінь походила –
Все навкруг позолотила.
Залишила лиш ялинку
Їжачкові на хатинку.*

Галина Шевчук

- ❖ Склад філій та місцевих організацій Союзу українців Румунії
- ❖ Голова СУР став новим віцепрезидентом СКУ у справах Східної Європи
- ❖ Візит голови СУР Миколи Мирослава Петрецького до Республіки Молдова
- ❖ День української мови в Румунії: Сучасні виклики та прагнення до збереження національної ідентичності
- ❖ З діяльності депутата Миколи Мирослава Петрецького
- ❖ Святі Мощі
- ❖ Думки з нагоди Дня Радіо Румунія
- ❖ Шана викладачам – пенсіонерам Негостинської школи
- ❖ «Молоді гуцули» з Вишавської Долини

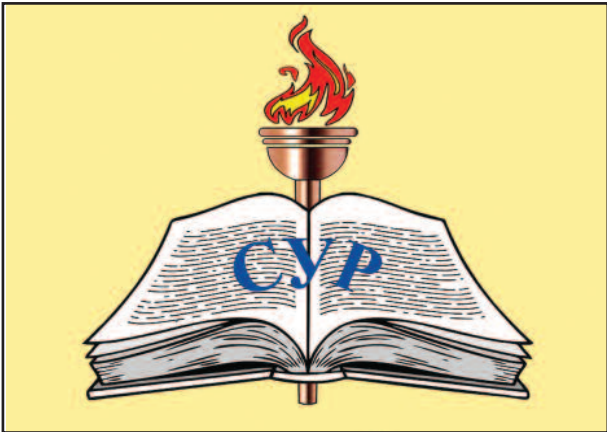
СКЛАД ФІЛІЙ ТА МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

СКЛАД ПРОВОДУ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

МИКОЛА МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ –
голова СУРу

Василь Пасинчук – перший заступник голови
Богдан Мойсей – перший заступник голови
Ілля Саучук – перший заступник голови
Віктор Семчук – перший заступник голови
Іван Гербіл – заступник голови
Михайло Трайста – заступник голови
Анна Самбор – заступник голови

Іван Рекало – заступник голови
Люба Ірина Горват – генеральний секретар
Терезія Шендрою – секретар
Василь Бучута – скарбник
Мирослав Петрецький – член, голова Марамороської філії
Марія Сабо-Кондрей – член, голова Тіміської філії
Басараба Данієл – член, голова Карашсеверінської філії
Гаврило Миколайчук – член, голова Арадської філії
Лучіка Герман – член, голова Тульчанської філії
Іляна Леон – член, голова Галацької філії
Данієл Сердинчук – член, голова Яської філії
Пінтя Марічук – член
Іван Клаудіу Бринзяник – член
Сергій Стуляник – член
Мірела Чукур – голова Організації жінок-українок Румунії
Олександр Мочернак – голова Молодіжної організації

АРАДСЬКА ФІЛІЯ

Комітет Арадської філії

Гаврило Мікулайчук – голова
Дмитро Стуляник – перший заступник
Іван Йойкалюк – заступник
Іляна Преда – секретар
Іван Фістер – скарбник
Анна Ганціг – член
Андрій Пряла – член

Місцева організація с. Пинкота

Сільвія Стричіков – голова
Юрій Штеляк – член
Олімпія Бойчук – член

Місцева організація с. Васіле Голдіш

Іван Алексюк – голова
Марія Машница – член
Дмитро Кут – член
Сімона Кучіча – член
Сімона Бучута – член

Місцева організація с. Тирнова

Іван Йойкалюк – голова
Іван Фістер – член
Андрій Пряла – член

Місцева організація с. Шікула

Іван Мікулайчук – голова
Михайло Лавер – член
Дмитро Цудік – член

Місцева організація с. Медерат

Анна Ганціг – голова
Михайло Лонга – член
Іван Рекало – член

Місцева організація с. Дуд

Дмитро Стуляник – голова
Олекса Пінтя – член
Юрій Петрік – член

Місцева організація с. Дреуц

Василь Логош – голова
Анна Мельничук – член
Йонела Местеканян – член

Місцева організація с. Ариняг

Гафія Ферцаді – голова
Флоріка Курак – член
Марія Пряла – член

Місцева організація с. Кішлака

Мотря Курак – голова
Петро Петрецький – член
Михайло Лонга – член

Місцева організація с. Тауц

Ілля Андращук – голова
Марія Журка – член
Анна Матешук – член

БІГОРСЬКА ФІЛІЯ СУР

Комітет Бігорської філії

Михайло Думніч – голова
Наталія Пап – перший заступник
Діана Думніч – заступник
Іван Пасинчук – секретар
Йоана Еліза Штецька – скарбник

БОТОШНЬСЬКА ФІЛІЯ СУР

Комітет Ботошанської філії

Віктор Семчук – голова
Павло Білокопитюк – перший заступник
Дмитро Яворинчук – заступник
Микола Панеський – скарбник
Юрій Джуранюк – секретар
Корнелія Козлак – член
Клаудія Косміна Майданюк – член

Місцева організація м. Ботошани

Павло Білокопитюк – голова
Еміл Мога – заступник

Алін Сеукалюк – секретар
Бриндуша Олтян – член
Доріца Ґузу – член

Місцева організація м. Дорогой

Дору Дуткович – голова
Дойна Олена Енаке – заступник
Крістіан Кукоряну – секретар
Юліан Константин – член
Чіпріан Драгош – член

Місцева організація м. Бучеча

Олена Крістіана Кобзару – голова
Крістіан Семчук – заступник
Микола Гавриш – секретар

Місцева організація с. Тудор Владіміреску

Мітіка Хромей – голова
Родіка Гушу – заступник
Некулай Хромей – секретар

Місцева організація с. Киндешти-Буковина

Дмитро Яворинчук – голова
Корнелія Козлак – заступник
Корнел Драй – секретар
Юліана Ватаманюк – член
Клаудія Косміна Майданюк – член

Місцева організація с. Киндешти II

Оана Савін – голова
Константин Гринчук – заступник
Марінела Ветуй – секретар

Місцева організація с. Рогожешти

Юрій Джуранюк – голова
Микола Семенюк – скарбник
Василь Іваничук – секретар

БУХАРЕСТЬСЬКА ФІЛІЯ

Комітет Бухарестської філії

Михайло Трайста – голова
Богдан Мойсей – перший заступник
Ірина Ковач – заступник
Роман Петрашук – заступник
Штефанія П'єтрян – секретар
Феліція Раду – скарбник
Терезія Шендрою – член

(Продовження на 4 стор.)

ГОЛОВА СУР СТАВ НОВИМ ВІЦЕПРЕЗИДЕНТОМ СКУ У СПРАВАХ СХІДНОЇ ЄВРОПИ

У неділю, 22 жовтня, під час XII-го Світового Конгресу Українців (СКУ) голова Союзу українців Румунії, депутат Парламенту Румунії Микола Мирослав Петрецький був обраний віцепрезидентом у справах Східної Європи (Білорусь, Чехія, Естонія, Грузія, Угорщина, Латвія, Литва, Молдова, Польща, Румунія, Словаччина) у Раді директорів СКУ.

Микола Мирослав Петрецький наголосив, що Румунія є «взірцем передової практики у сфері забезпечення прав і свобод своїх громадян, незалежно від національності, релігії чи географічного розташування, забезпечуючи законодавчу, інституційну та матеріальну базу, що сприяє розвитку нацменшин.»

«Більше того, Союз українців Румунії має великий досвід у цій сфері, розуміючи, що збереження рідної мови, культури, традицій, зміцнення освіти рідною мовою, як невід'ємного елементу ідентичності української громади, а також підтримання єдності в громаді є фундаментальними складовими в процесі збереження та розвитку духовної спадщини нації. Весь цей досвід може бути використаний/поширений на українські громади в інших країнах, особливо зараз, на тлі повномасштабного вторгнення Росії в Україну.»

Конгрес був проведений у змішаному форматі, у ньому взяли участь майже 300 делегатів та гостей з 30 країн світу. З вітальним словом до учасників звернулися Блаженніший Єпіфаній, Митрополит Київський і всієї України, Блаженніший Святослав, глава Української Греко-Католицької Церкви, Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль, Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба, начальник Головного управлін-

ня розвідки Міноборони Кирило Буданов, в.о. Міністра культури та інформаційної політики України Ростислав Карандєєв та інші.

Світовий Конгрес Українців (СКУ) є міжнародною координаційною надбудовою українських громад у діаспорі. Заснований у 1967 році в Нью-Йорку, СКУ представляє інтереси понад 20 мільйонів українців з понад 60 країн світу. Світовий Конгрес Українців був визнаний Економічною та соціальною радою Організації Об'єднаних Націй як неурядова організація зі спеціальним консультативним статусом та має статус учасника міжнародної неурядової організації в Раді Європи.

Візит голови СУР Миколи Мирослава Петрецького до Республіки Молдова

римці, яку румунська держава надає громадянам Румунії, що належать до національних меншин, в тому числі етнічним українцям, для збереження та

вів про те, як СУР підтримує українське шкільництво в Румунії, проводить велику кількість культурно-освітніх заходів, а також про плідну видавничу діяльність і про партнерства зі школами, адміністративно-територіальними одиницями та культовими закладами тощо.

Голова СУР поспілкувався з кількома українськими переселенцями в одному із центрів для біженців у столиці Р.Молдова, відвідав кишинівську гімназію імені Тараса Шевченка, поклав квіти до погруддя великого українського поета Тараса Шевченка, що знаходиться перед закладом, в якому навчаються і кілька десятків дітей українських біженців, а також завітав до української бібліотеки імені Лесі Українки.

Миколу Мирослава Петрецького у Кишиневі супроводжувала делегація у складі генерального секретаря СУР Ірини Люби Горват, радника СУР Костела Іліє та журналіста Василя Каптару.

утвердження їхньої ідентичності. Він торкнувся фундаментальної ролі національних меншин у зміцненні тристоронньої співпраці між Румунією, Молдовою та Україною, а також розпо-

Голова Союзу українців Румунії 2-3 листопада відвідав з робочим візитом Республіку Молдова. Микола Мирослав Петрецький, який нещодавно був обраний віцепрезидентом Світового конгресу українців у Східній Європі (Білорусь, Грузія, Естонія, Латвія, Литва, Молдова, Польща, Румунія, Словаччина, Угорщина та Чеська Республіка) та провів зустрічі з послом Румунії в Кишиневі Крістіаном-Леоном Цуркану, послом України в Кишиневі Марком Шевченком, радницею Президента Республіки Молдова з питань культури Анжелою Брашовяну Ерізану, головою групи дружби з Україною в Парламенті Республіки Молдова, депутатом Оазу Нантоєм.

Голова СУР також зустрівся з представниками місцевих українських організацій, які відстоюють інтереси найбільшої в Р.Молдова української меншини. Дискусії були зосереджені на складних проблемах молдовських українців, безпекових та гібридних викликах, з якими стикається Р. Молдова в контексті російського вторгнення в Україну, а також на необхідності підтримки європейського курсу Р. Молдова та України. Голова СУР наголосив на необхідності тіснішої співпраці між двома українськими громадами, які є як україномовними, так і румуномовними.

Микола Мирослав Петрецький представив діяльність Союзу українців Румунії, роль СУР у збереженні та розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності української громади, наголосивши на значній підт-

СКЛАД ФІЛІЙ ТА МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

(Продовження з 2 стор.)

Христина Штірбець – член
Богдан Костюк – член
Віолета Циганиску – член
Ольга Біловолська – член
Анна Віцелару – член
Віолета Йоана Наґец – член

КАРАШСЕВЕРІНСЬКА ФІЛІЯ СУР

Комітет Карашсеверінської філії

Данієль-Василь Бесараба – голова
Іван Малиновський – перший заступник
Іван Росоха – заступник
Христина-Марія Бігунець – секретар
Сілвіу Йонуц Шийко – скарбник
Ольга Сімеску – член
Василь Дзіцак – член

Місцева організація м. Аніна

Всеволод-Тарас-Зиновій Вершигора – голова
Штефан-Аурел Пасканюк – заступник
Георге Тарасоф – секретар

Місцева організація с. Жупа

Василь Цімбота – голова
Ніколета Анна Цімбота – секретар
Іван Сідей – член

Місцева організація м. Решіца

Данієль-Василь Бесараба – голова
Василь Шімоня – заступник
Андрея-Марінела Кязна – секретар

Місцева організація м. Карансебеш

Іван Росоха – голова
Іван Малиновський – заступник
Христина Марія Бігунець – секретар
Василь Руснак – скарбник
Ольга Сімеску – член

Місцева організація с. Копачеле

Михайло Мірча Міштінанін – голова
Юрій Савінець – заступник
Марія Шутак – секретар

Місцева організація с. Зоріле

Юрій Сопко – голова
Іван Ігнатишин – заступник
Іван Ловрович – секретар

Місцева організація с. Корнуцел

Іван Шийко – голова
Микола Сокач – заступник
Іван Чабрун – секретар
Дмитро Цупер – скарбник
Юрій Попович – член

Місцева організація с. Селбеджелул Ноу

Василь Дзіцак – голова
Василина Бойчук – заступник
Юрій Лонга – член

КЛУЗЬКА ФІЛІЯ СУР

Комітет Клузької філії

Іван Гербіл – голова
Серйожа-Іван Грінь – перший заступник
Олександр Боцок-Малярчук – заступник
Анна-Світлана Онужик – секретар
Каріна Рагован – скарбник
Сімона Мітітел – член

ГАЛАЦЬКА ФІЛІЯ

Комітет Галацької філії

Іляна Леон – голова
Анішоара Неґуре – перший заступник
Лоредана Аліна Чоботаріу – заступник
Адріана Ікім – секретар
Віоріка Неґуре – скарбник
Ана Лариса Пелін – член

ЯСЬКА ФІЛІЯ

Комітет Яської філії

Данієл Сердинчук – голова
Віктор Григорчук – перший заступник
Сорін Скалський – заступник
Іван Лейба – секретар
Вірджінія Григорчук – скарбник
Тимофій Маковей – член

МАРАМОРОСЬКА ФІЛІЯ

Комітет Марамороської філії

Мирослав Микола Петрецький – голова
Василь Пасинчук – перший заступник
Іван Рекало – перший заступник
Пінтя Марічук – перший заступник
Анна Самбор – заступник
Юрій Мочернак – заступник
Михайло Іван Лаурук – заступник
Мірела Чукур – секретар
Сергій Стуляник – скарбник
Михайло Нарчіс Бобрюк – член
Віктор Матус – член
Маріана Стела Грінь – член
Ірина Йордекіану – член
Гафія Челенюк – член

Місцева організація м. Бая Маре

Степан Бучута – голова
Василь Хлістей – перший заступник
Марія Саука – заступник
Оксана Флореску – секретар
Кріна Валерія Косма – скарбник

Місцева організація с. Великий Бичків

Михайло Нарцис Бобрюк – голова
Віолета Іфтімюк – перший заступник
Анна Гера – заступник
Маріана Барта – секретар
Мірча Глодян – скарбник
Анджела Гринюк – член
Анна Калина – член
Даліда Онча – член
Михайло Борис Бобрюк – член
Деніса Ріскеу – член
Анджела Габрієла Іван – член

Місцева організація с. Бистрий

Ірина Йордекіану – голова
Анна Дучук – перший заступник
Маріана Лучія Нан – заступник
Анка Ленуца Дутчук – секретар
Марія Йордекіану – скарбник
Лучія Йонела Грицюк – член
Марія Маґяр – член

Місцева організація с. Красна Вішеулуй

Юрій Мочернак – голова
Олександр-Юра Мочернак – перший заступник
Георге-Мітруц Деміан – заступник
Мітруц Арделян – заступник
Крісті-Василь Бежера – секретар
Лівіу Гава – скарбник
Віоріка Красук – член
Юрій Бойчук – член
Іляна Ґорґан – член
Василь Мартинюк – член

Місцева організація с. Коштюй

Гафія-Христина Челенюк – голова
Анджела-Міхаєла Лавіца – перший заступник
Лоредана Романюк – заступник
Анна Гусарчук – секретар
Беатріс Боднарюк – скарбник

Місцева організація с. Кричунів

Віктор Матус – голова
Йонук Петровай – перший заступник
Іван-Флорін Калинка – заступник
Лариса Кулиняк – секретар
Ірина Нямчук – скарбник
Тодора Коман – член
Марія Мойсюк – член
Юрій Уліч – член
Іван Немищук – член
Маріан Яремчук – член

Місцева організація с. Луг над Тисою

Анна Самбор – голова
Василь Гринюк – перший заступник
Міхаєла Руснак – заступник
Адріана Фрасін – секретар
Василь Глодян – скарбник
Маруся-Анджела Месарош – член
Меліса Климкович – член
Василина Юрашук – член
Михайло Бокоч – член
Адела Бобрюк – член

Місцева організація с. Поляни

Сергій Стуляник – голова
Іван Онча – перший заступник
Михайло Мачока – заступник
Марія Вішован – секретар
Михайло Бойко – скарбник
Сергій Бойко – член
Дмитро Росуш – член
Михайло Ксін – член
Іван Якобчук – член
Міоара Пістін – член
Настака Бежера – член

(Продовження на 6 стор.)

З діяльності депутата МИКОЛИ МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

НЕБЕЗПЕКА ВЖИВАННЯ НАРКОТИКІВ

Вживання наркотиків стало серйозною проблемою, яка зачіпає все більше і більше молодих людей, в містах і селах, навіть у школах. Нещодавно Микола Мирослав Петрецький звернувся до прем'єр-міністра Марчела Чолаку із запитом щодо необхідності розробки ефективної, прагматичної та реалістичної стратегії боротьби та запобігання цьому явищу в нашій країні.

З кожним днем стає все більш очевидним, що нам потрібні рішучі та комплексні заходи, щоб зупинити цю небезпечну тенденцію. На карту поставлено майбутнє молодих поколінь і час для реагування має вирішальне значення.

Дані, опубліковані Національним Агентством з контролю за наркотиками у 2021 році, свідчать про те, що середній вік початку вживання наркотиків вважається на рівні дітей віком 13 років. Відтоді, на жаль, можна припустити, що ситуація погіршилася. Тривожна тенденція вживання наркотиків у дедалі молодшому віці підкреслює нагальну потребу зосередитися на профілактиці, а не лише на боротьбі із цим явищем.

Ще одним тривожним аспектом є те, що наркотики все частіше потрапляють до шкіл, ставлячи під загрозу не лише здоров'я молодих людей, але й довіру до системи освіти та процесу викладання і навчання. Особливо в сільській місцевості молодь наражається на небезпеку, не маючи необхідної інформації про руйнівні наслідки наркотиків.

У той час як у містах розпочалися дискусії та впроваджуються програми з протидії та профілактики вживання заборонених речовин, у сільській місцевості ця проблема все ще менш відома і часто ігнорується, хоча рівень вживання наркотиків значно зріс. Правоохоронні органи в сільській місцевості стикаються зі специфічними проблемами і ступінь їхньої ефективності може бути різним.

«Незалежно від місця проживання, необхідність дій для боротьби з вживанням наркотиків залишається такою ж нагальною. Наше майбутнє, майбутнє нашої країни та майбутнє нашої молоді залежить від наших спільних зусиль у боротьбі з цією загрозою. Румунії потрібна ефективна стратегія боротьби з вживанням наркотиків. Це пріоритетне завдання, яке не можна відкладати», – заявив Микола Мирослав Петрецький.

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Виходячи з поваги до працівників системи освіти, яку постійно демонструє як депутат та лідер Союзу українців Румунії, 7 листопада Микола Мирослав Петрецький звернувся з депутатським запитом до міністерки освіти Ліджії Деки через затримку з наданням надбавки за професійну кар'єру непедагогічним працівникам системи освіти.

Відповідно до Термінової постанови №58 від 12 червня 2023 року, надбавки за професійну кар'єру, як і надбавки за викладацьку діяльність, мали б бути виплачені ще в жовтні. Однак багато мешканців Марамороського та Сучавського повітів, які працюють в системі освіти як непедагогічні працівники, поскаржилися депутату, що так і не отримали ці надбавки за професійну кар'єру.

Схема надбавки за викладацьку та професійну кар'єру є заходом, який допомагає підтримувати безперервний розвиток працівників системи освіти та спрямована на скорочення розриву між містом і селом.

Микола Мирослав Петрецький у запиті до міністерки освіти наголосив, що непедагогічний персонал, незважаючи на його важливу роль, був проігнорований протягом багатьох років і що пропозиція кар'єрних бонусів є позитивним рішенням, яке має бути реалізоване згідно з узгодженим графіком однаково для всіх працівників системи.

У зв'язку із цим депутат звернувся до Ліджії Деки з проханням вказати причини затримки з наданням цих надбавок і чітко визначити терміни, в які ці суми будуть виплачені всім непедагогічним працівникам освіти.

Дуже важливий для переміщення осіб та вантажів на півночі країни дорожній перевал DN 17C – Дялул Штефеніцей, що з'єднує м. Бістріца-Несеуд і Марамуреш, є темою депутатського запиту, який Микола Мирослав Петрецький 7 листопада направив міністру транспорту та інфраструктури Соріну Гріндяну.

У 2021 році капітальний ремонт дороги приніс місцевим жителям довгоочікуваний комфорт, але наприкінці 2022 року деякі ділянки були звужені до однієї смуги. Більше того, на початку 2023 року на цих же ділянках розпочалися нові ремонтні роботи. Наразі існують значні обмеження руху, а

частина дороги, завдовжки близько 150 метрів, залишається без асфальтового покриття, що викликає обґрунтоване невдоволення громадян, для яких ця дорога є надзвичайно важливою.

Микола Мирослав Петрецький звернувся до міністра Гріндяну з проханням надати роз'яснення щодо стадії робіт та остаточних термінів їх завершення, за якими він пильно стежитиме в інтересах громадян, яких представляє.

ПАРЛАМЕНТСКА ДІЯЛЬНІСТЬ

Напередодні Дня української мови в Румунії, який щорічно відзначається 9 листопада, Микола Мирослав Петрецький наголосив з трибуни Парламенту Румунії, що мовне розмаїття є фундаментальним елементом нашої європейської культури і, відповідно, румунського суспільства в цілому, що не лише збагачує нашу культурну спадщину, а й сприяє створенню клімату гармонійного співіснування та взаємоповаги.

Він підкреслив, що українська громада, третя за чисельністю етнічна меншина в Румунії, робить значний внесок як у збагачення мультикультурного та поліетнічного простору Румунії, так і в соціальний та економічний розвиток румунського суспільства, зберігаючи та передаючи рідну мову та культурні цінності з покоління в покоління. А День української мови є нагодою замислитися над важливістю мовного розмаїття та популяризації рідної мови в процесі формування етнічної та культурної ідентичності.

У той же час депутат зазначив, що, хоча румунська держава є прикладом передової практики у сфері просування та збереження прав національних меншин, на жаль, ми все ще стикаємося з випадками, коли місцева влада діє всупереч духу різноманітності та міжкультурного діалогу, що просувається на центральному рівні. У зв'язку із цим він навів приклад з серпня цього року, коли кошти, виділені Марамороською повітовою радою на ремонт єдиного румунського навчального закладу з українською мовою викладання всіх предметів – Педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка в місті Сігету Мармаціей, який перебуває в незадовільному технічному стані, були витрачені місцевою радою на організацію фестивалю фолк-музики.

Микола Мирослав Петрецький нагадав, водночас, що в безпосередній близькості від Румунії вже понад 620 днів триває повномасштабна війна, розв'язана Російською Федерацією не лише проти України та права українського народу вирішувати своє майбутнє, проти української мови та культури і проти цінностей європейської демократичної спільноти, які ми всі поділяємо.

Він наголосив на тому, що кремлівський режим посилює свої зусилля, спрямовані на руйнування майбутнього України, а в деяких випадках навіть на стирання української ідентичності як серед українського населення, так і серед української діаспори, в тому числі через заохочення мови ворожнечі та спроби розколу, а також через кампанії з підризу традицій та поділу українських громад.

«Проте, українська мова стала символом стійкості та єдності, що спонукає нас і надалі зберігати солідарність та єдність у нашому твердому прагненні зберігати, просувати та захищати демократію та наші європейські цінності, а у світі, що постійно змінюється, де різноманітність є джерелом процвітання та порозуміння, збереження рідної мови стає важливою опорою для підтримання мирного співіснування, міжетнічного порозуміння та подальшого прогресу суспільства, а також дає нам можливість зміцнювати зв'язки між громадами», – сказав голова СУР.

Насамкінець Микола Мирослав Петрецький заявив, що Союз українців Румунії продовжує свої зусилля щодо збереження та увічнення української мови, організовуючи заходи, присвячені збереженню та популяризації рідної мови, освіти рідною мовою, богослужінь рідною мовою, у тому числі зміцненню діалогу та двосторонніх відносин у різних сферах, а також транскордонного співробітництва між прикордонними регіонами Румунії та України, повністю усвідомлюючи важливість збереження мовної та культурної ідентичності української громади в Румунії, разом з підтримкою толерантності, різноманітності та взаємної поваги, які однозначно складають основу будь-якого демократичного та процвітаючого суспільства.

ОГЛЯДАЧ

СКЛАД ФІЛІЙ ТА МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

(Продовження на 4 стор.)

Клаудіу Арделян – член
Олександр Луцак – член

Джорджета Молдован – заступник
Юрій Арделян – секретар

Місцева організація с. Ремети

Василь Пасинчук – голова
Іван Клаудіу Бринзаник – перший заступник
Наталка Мачока – заступник
Анна Марія Ковач – секретар
Наташа Шофінець – скарбник
Анна Білуцак – член
Давід Василь Шофінець – член
Марія Штефан – член
Іван Юрій Штець – член

Місцева організація с. Репедя

Іван Рекало – голова
Адріан Чінар – перший заступник
Дмитро Кліпей – заступник
Іляна Штецька – секретар
Петро Цудик – скарбник
Міхаєла Канюка – голова молодіжної організації
Анна Чінар – голова жіночої організації
Іван Красюк – член
Василь Красюк – член

Місцева організація с. Вишня Рівна

Михайло Іван Лаурук – голова
Мирослав-Микола Петрецький – перший заступник
Микола Гріжак – заступник
Анна Гріжак – секретар
Маріана Попович – скарбник
Василь-Крістіан Семенюк – член
Микола Лева – член
Анна Проданюк – член
Юрій Гріжак – член
Іван Проданюк – член

Місцева організація с. Рускова

Пінтя Марічук – голова
Мороз В. Марія – перший заступник
Анна-Міхаєла Мікулайчук – перший заступник
Марія Т. Мороз – заступник
Анна Коржук – секретар
Іван Боднар – скарбник
Петро Біляк – член
Анджела Марічук – член
Ірина Саука – член

Місцева організація м. Сігету Мармацієй

Мірела Чукур – голова
Анджеліка-Вероніка Мікулайчук – перший заступник
Микола Кващук – заступник
Тамара Данч – секретар
Ліліана Привігіей – скарбник
Лівія Роман – член
Василь-Юрій Опрішан – член
Дорін Юрій Гербіл – член

Місцева організація с. Вишавська Долина

Маріана-Стела Грінь – голова
Марія Папарига – перший заступник
Маріус Боднарюк – заступник
Христина Главацька – секретар
Марічіка Шорбан – скарбник
Василь Грінь – член
Маріана Лаурук – член

Місцева організація м. Вішеу де Сус

Іляна Луцай – голова
Ірина Несуй – секретар
Григорій Луцай – скарбник

САТУМАРСЬКА ФІЛІЯ

Комітет Сатумарської філії

Ірина Люба Горват – голова
Василь Бучута – перший заступник
Михайло Гава – заступник
Іван Бумбар – секретар
Маріана Рошка – скарбник
Василь Флорін Данко – член
Іван Курак – член

Місцева організація м. Сату Маре

Маріана Рошка – голова
Паул-Іван Бежера-Горват – перший заступник
Михайло Гава – заступник
Віолета-Кармен Морар – секретар
Іван Григорішан – скарбник
Іван Ілко – член
Маріана Драгош-Гарасимнюк – член

Місцева організація с. Мікула

Василь Бучута – голова
Іван Бумбар – перший заступник
Онофрей Сенука – заступник
Якоб Росуш – секретар
Іляна Калінка – скарбник
Іван Ганціг – член

Місцева організація с. Агірш-Чуперчень

Іван Курак – голова
Василь Поп – заступник
Євдокія Ціля – секретар

Місцева організація с. Мофтин

Василина Карпа – голова
Ірина Ердей – заступник
Олекса Кут – секретар

Місцева організація с. Пеуліан (Доба)

Марія Лавер – голова
Юрій Дзіцак – заступник
Марія Сметанка – секретар

Місцева організація с. Ратешть

Марія Зіман-Хархач – голова
Дмитро Кут – заступник
Йоана Суч – секретар

Місцева організація с. Тарна Маре

Василь Флорін Данко – голова
Маріана Коньоші – заступник
Марія Летиція Андеркеу – секретар

Місцева організація с. Терешть

Василина Мотіка – голова

Місцева організація с. Ветіш (Дечебал)

Василь Куриляк – голова
Іван Коржук – заступник
Сімона Маріана Гобан – секретар

СУЧАВСЬКА ФІЛІЯ СУР

Комітет Сучавської філії

Ілля Саучук – голова
Нікуліна Клапон – перший заступник
Олена Торак – заступник
Николай Чокан – заступник
Бриндуша Писларі – заступник
Христина Кідеша – секретар
Овідіу Ткач – скарбник
Михайло Кобзюк – член
Надя Бойчук-Лазер – член
Зірка Янош – член

Місцева організація с. Данила

Віоріка Курилець – голова
Олена Ткачук – заступник
Костел Аурел Нагайчук – секретар
Лівіу Фойчук – скарбник
Аглая Ткачук – член

Місцева організація с. Слобозія Сучевей

Марія Захаріє – голова
Ірина Реуцу – заступник
Гарофіца Морошан – секретар
Деніса Захаріє – член
Анка Захаріє – член

Місцева організація м. Мілішівці

Бриндуша Писларі – голова
Іван Прісакарі – перший заступник
Георге Писларі – заступник
Наталія Плещик – секретар
Марія Полек – скарбник
Женіка Цігал – член
Міхаєла Цігал – член
Джорджіана Москаль – член
Домніка Левицька – член
Маріана Крецу – член
Марія Козменюк – член

Місцева організація с. Дарманешти

Юрій Кобзюк – голова
Василь Кіфоряк – перший заступник
Юрій Хом'юк – заступник
Ленуца Вельничук – секретар
Єлисавета Хом'юк – скарбник
Петру Змеу – член
Ілля Міглюк – член

Місцева організація с. Палтіну

Ілля Саучук – голова
Костянтина Бурсук – перший заступник
Маріус Келба – заступник
Олена Дразнуч – секретар
Штефан Полек – скарбник
Василина Ясіновська – член
Василина Даріє – член

(Продовження на 7 стор.)

СКЛАД ФІЛІЙ ТА МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

(Продовження з 6 стор.)

Ауріка Анеч – член
Вірджінія Чорней – член

Місцева організація с. Чумерна

Іларія Пушкеу – голова
Екатерина Кіраш – заступник
Олена Нещук – секретар
Константин Мойса – скарбник
Марія Пашканюк – член
Йонел Гуцуляк – член
Василь Корч – член

Місцева організація с. Молдовиця

Черасела Марія Чорней – голова
Лаура Суту – заступник
Віоріка Дупрій – секретар
Марчел Чуверка – скарбник
Марія Пашканюк – член
Олена Дужак – член

Місцева організація с. Площі

Василь Марочко – голова
Микола Зінич – заступник
Василь Фурдюк – секретар
Вероніка Пердей – скарбник
Іляна Куреш – член

Місцева організація с. Ізвоареле Сучевей

Марічка Мехно – голова
Штефан Мехно – перший заступник
Адела Іріміє – заступник
Джета Добранська – секретар
Анна Маковей – скарбник
Хризантема Олександр – член
Віоріка Афлорей – член

Місцева організація с. Молдова Сулиця

Надя Бойчук-Лазер – голова
Дана Вероніка Чуперчук – заступник
Лоредана Рибинчук – секретар
Мірела Лецкан – скарбник
Вікторіца Коруц – член

Місцева організація с. Бродина

Олена Торак – голова
Данієла Гудима – перший заступник
Камелія Лайба – заступник
Петро Паул Торак – секретар
Еріка Шмілевська – скарбник
Валерія Попеску – член
Василь Столер – член

Місцева організація с. Вишня Бродина

Василь Мехно – голова
Лівія Мехно – заступник
Йонел Ігнатюк – секретар
Василь Чучко – скарбник
Іван Логош – член

Місцева організація с. Ульма

Николай Чокан – голова
Іван Горбан – перший заступник
Соня Дарійчук – заступник
Марія Марочко – секретар

Николай Шутак – скарбник
Аліна Марочко – член
Джорджета Жекало – член
Мірела Марочко – член
Олена Чига – член
Юрій Мецкан – член

Місцева організація с. Негостина

Нікуліна Клапон – голова
Христина Кідеша – перший заступник
Мірабела Карпак – заступник
Лідія Даскалюк – секретар
Дан Раду Данилюк – скарбник
Данієл Крижиновський – член
Йоана Лорена Кідеша – член
Олена Григораш – член
Ніколета Петрашук – член
Аліна Кідеша – член
Андрея Григораш – член

Місцева організація с. Ботошениця

Василь Майовський – голова
Фенел Онисім – заступник
Лівія Гарофіца Беженаріу – секретар
Маріус Габрієл Скіпор – член
Крістіан Онисім – член

Місцева організація с. Гропени

Гергіна Николаїшин – голова
Микола Яцків – заступник
Михайло Кіріак – секретар
Марія Вассі – член
Олена Журавле – член

Місцева організація с. Майдан-Качіка

Овідіу Михайло Ткач – голова
Николай Николаїшин – перший заступник
Йозефіна Горійчук – заступник
Ніколета Ткач – секретар
Маріус Строка – член
Йонуц Урсуляк – член

Місцева організація с. Калинешти-Купаренко

Йонуц Мартинюк – голова
Ореста Сенчук – заступник
Аліна Окрайничук – секретар
Віорел Пенюк – скарбник
Ірина Кордубан – член

Місцева організація с. Шербівці

Аліна Мазуряк – голова
Міхаєла Рибинчук – заступник
Артемізія Рибинчук – секретар
Леон Рибинчук – скарбник
Василь Мачук – член

Місцева організація с. Байнець

Маріана Юґа – голова
Микола Кліновський – заступник
Маріана Юґа – секретар
Олена Сірецька – скарбник
Лекремйоара Зарожану – член

Місцева організація с. Вашківці

Кармен Кришмар – голова
Юлія Марія Семенюк – заступник

Лівія Факашук – секретар
Родіка Віцеґа – скарбник
Кетелін Кришмар – член
Йонела Турлюк – член
Лаура Абрамюк – член

Місцева організація м. Серет

Константин Попеску – голова
Зірка Янош – перший заступник
Богдан Маназ – заступник
Коріна Келінеску – секретар
Кармен Штюбеяну – скарбник
Василь Гуцул – член
Валентин Толокан – член

Місцева організація с. Балківці

Петро Шойман – голова
Лекремйоара Григорчук – перший заступник
Родіка Шойман – заступник
Нарциса Кирстян – секретар
Настасія Одовічук – скарбник
Василь Халапко – член
Сергій Шмігельський – член
Сільвія Данилюк – член
Емануєла Курилюк – член
Вероніка Стафіє – член
Віолета Шербан – член

Місцева організація м. Радівці

Василь Паскару – голова
Марін Пискливей – перший заступник
Гаврило Мойсян – заступник
Анна Марку – секретар
Александріна Пуга – скарбник
Василь Качур – член
Микола Ковцун – член

Місцева організація м. Сучава

Лучія Мігок – голова
Делія Мартиняк – перший заступник
Марчела Гопулеле – секретар
Василь Перпелюк – член
Ліджія Рентя – член
Юрій Серійчук – член
Гаврило Букур – член

Місцева організація с. Іпотешти

Василь Думенку – голова
Діана Петрару – заступник
Лекремйоара Бобу – секретар
Дана Гладюк – член
Дорел Гостюк – член

ТІМІСЬКА ФІЛІЯ СУР

Комітет Тіміської філії

Марія Сабо-Кондрей – голова
Василь Дрозд – перший заступник
Вероніка Міхаєла Бумбук – перший заступник
Василь Сорін Шпілка – перший заступник
Василь Шандор – заступник
Іван Ковач – заступник
Анна Грінь – секретар
Марія Бежеря – скарбник
Маріана Кубаш – член
Василь Габрієл Білан – член
Біанка Марія Гінда – член

(Продовження на 10 стор.)

Думки з нагоди Дня Радіо Румунія

Радіо Румунія відзначило 95 років з моменту першої трансляції 1 листопада 1928 року. Ще з моменту свого створення суспільне радіомовлення було прихильником румунської культури і цивілізації, важливим вектором формування громадянського духу та соціальної згуртованості. На даний момент, Румунське товариство радіомовлення складається з трьох національних і кількох регіональних каналів, а також служби іномовлення, яка транслює свої передачі десятима іноземними мовами, а також румунською мовою та арумунським діалектом. Отож, сьогодні й українська редакція ВСРР відзначає це свято.

Із цієї нагоди, ми попросили кількох вірних слухачів та співрозмовників рубрики «Українці в Румунії» висловити свої думки у зв'язку зі роллю, яку відіграє радіо у їхньому житті. Запрошуємо вас послухати думки слухачів з України, але також українців з Румунії та переселенців з України в Румунії.

Із закарпатського села Вилятино, України, Жанна Микитюк, директорка Хустської спеціальної школи I-III ступенів Закарпатської обласної ради передає щирі вітання працівникам румунського суспільного радіо: «Шановні працівники ВСРР вітаю з 95-річчям з моменту першої трансляції радіо, 1 листопада 1928 року. Щиро завдячую за надану мені можливість привітати Румунське товариство радіомовлення. Сьогодні також вітаю всі національні та регіональні канали, служби іномовлення, які транслюють свої передачі десятима іноземними мовами й, звичайно, українську редакцію ВСРР. Як українка, яка давно є слухачем Радіо Румунії, особливо рубрики «Українці в Румунії», хочу подякувати за вашу плідну роботу, через змістовні ефіри ви впливаєте на фор-

мування суспільної думки, громадянського духу, згуртовуєте людей. Це надзвичайно важливо для українців, особливо тепер у період повномасштабного вторгнення Росії на нашу територію. Ви не просто професійно виконуєте свою роботу, а є такою необхідною підтримкою для українців в Румунії, які змушені були залишити свої домівки, свою батьківщину. Хочу відмітити, що через соціальну мережу Фейсбук ВСРР є більш доступною для слухачів та читачів різних країн світу. Ви відіграєте важливу роль, адже надаєте українською мовою максимальну інформацію стосовно важливих тем дня, через тематичні рубрики інформуєте про особливості культури, традицій, історії нашого народу. Цікавими є актуальними інтерв'ю, в тому числі з тем освіти, економіки, політики, як от інформація про перше спільне засідання урядів Румунії та України, теми Чорномор-

ського регіону, міжнародні симпозиуми, які проводить Союз українців Румунії в Бухаресті, Тімішоарі, Сату Маре, а також інша важлива для українців інформація. Особливо цікавим для мене був спецпроект «День слухача-2022»-інформаційна війна на тлі російського вторгнення в Україну. Ваш інформаційний простір протистояв масштабній пропаганді та дезін-

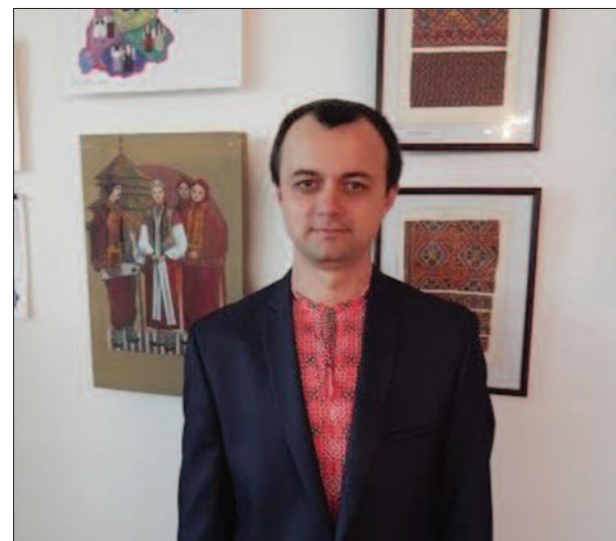
Союзом українців Румунії. Ця наша багаторічна плідна співпраця неодноразово втілювалася у цікаві культурні-мистецькі на наукові проекти, це були і експедиції, і виставки, і воркшопи, наукові конференції, симпозиуми. Всі вони звичайно спрямовувалися на дослідження, збереження та популяризацію історії, культури, народного мистецтва, розвитку туризму в прикордонно-

формації Росії, яка прагнула створити хаос та плутанину у світі. ВСРР, і тоді, і тепер відіграє важливу роль в інформаційній політиці, надаючи перевірену та правдиву інформацію про події в Україні. Завдяки вам, ми, слухачі, віддаляли зі свого списку джерел засобів масової інформації, які дезінформували та поширювали неправдиву інформацію. Загалом ви зближуєте людей, ви стали містком між народами, країнами, надаючи інформацію в Румунії про життя інших, а також завдяки Службі іномовлення - інформацію в інших країнах про Румунію, в тому числі про культуру українців у Румунії й це важливо, адже збереження культури, мови, традицій, це збереження ідентичності нації, це історія, яка завдяки вам зберігається і передається з покоління в покоління. Світ без радіозв'язку складно назвати прекрасним, адже тут можуть розповісти про все нове, цікаве, розвеселити слухача, надихнути приємною музикою, задати бадьорий тон всьому дню. Щиро вітаю вас і завдячую за вашу постійну підтримку українців! Цього дня від душі бажаю вам професійних успіхів, захоплюючих проєктів, хороших слухачів! Хай радіосигнали завжди йдуть добре, радіослухачі радіють почутим пісням, а розмови для людей приносять їм лише позитивні емоції! Вітаю та бажаю миру, будьте завжди на хвилях успіху, щасливими на роботі кожного дня!»

З нагоди Дня Радіо Румунія Василь Коцан, доктор історичних наук, директор Закарпатського музею народної архітектури та побуту в Ужгороді, Україні, висловив свою думку про роль радіо у поширенні інформації, зокрема про розвиток та збереження історико-культурної спадщини: «Ми живемо у непростий час, час постійних конфліктів, глобалізаційних змін у суспільстві й потрясінь, тому, як на мене, роль ЗМС на сучасному етапі є надзвичайно важливою. Донесення правдивої інформації про різні сфери є запорукою миру, злагоди, спокою, чого зараз, на жаль, бракує, зокрема Україні. Я особисто, та заклад, який я очолюю – це Музей архітектури і побуту, має багаторічні тісні стосунки з партнерами у Румунії: Повітовим музеєм Сату Маре, а також

му регіоні. Важливу роль у висвітленні цих подій завжди відігравало Румунське товариство радіомовлення, зокрема і його українська редакція. Вами неодноразово писалися цікаві статті,

розповіді про музейні збірки, виставки, результати спільних досліджень, передавалися відгуки про організацію та проведення наукових симпозиумів, Днів української мови, Днів української культури, які проводилися у різних громадах повітів Сату Маре та Марамуреш. Окрім того, я часто сліdkую за програмами української редакції ВСРР, мені імponує їх професійний підхід до висвітлення подій, зокрема пов'язаних із сучасним становищем, подіями в Україні, пов'язаних з переселенцями з України, які нині мешкають на території Румунії. Хочеться за це щиро подякувати власне співробітникам радіо й Румунії, як країні в цілому, за ту непохитну допомогу, яку ви надаєте Україні й українцям. Ну, а з нагоди професійного свята бажаю співробітникам радіо завжди тримати руку на пульсі подій, висвітлювати їх й доносити до слухача. Ваша роль дуже важлива і почесна. Ви

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія
Фото авторки
(Закінчення на 12 стор.)

День української мови в Румунії

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПРАГНЕННЯ ДО ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

У четвер, 9 листопада, у конференц-залі бухарестського готелю Шератон відбулася 5-та конференція «День української мови у Румунії – нагода для роздумів про виклики в регіоні». Захід розпочався з державних гімнів Румунії та України та молитви отця Василя Колопельника, вікарія Українського греко-католицького вікаріату у Румунії.

З привітальним словом до присутніх звернувся голова Союзу українців Румунії, депутат Парламенту Румунії **Микола Мирослав Петрецький**, який підкреслив, що свято рідної мови є однією з найважливіших подій у житті кожної нації. «Кожний народ може відновити будь-яку матеріальну річ, але не може відновити мову, якщо вона втрачена», – сказав голова СУР. Він наголосив, що СУР докладає значних зусиль для збереження української мови, а підтвердженням ефективності цієї роботи стали результати останнього перепису населення, що підтвердили важливість української громади, однієї з найбільших з точки зору культури, історії та географії,

третьою за чисельністю національної меншини у Румунії. Микола Мирослав Петрецький подякував усім за підтримку української мови та українського народу, особливо в ці складні часи.

Далі виступили представники Адміністрації Президента, Уряду та Парламенту Румунії, Верховної Ради України, місцевих адміністрацій Румунії та України, Посольства України в Румунії, Світового Конгресу Українців, Європейського Конгресу Українців, академічних та церковних кіл тощо.

Мова залишається скарбницею надії

Радник Президента Румунії **Серджиу Ністор** засудив незаконну агресію Росії проти України та

наголосив, що у відповідь на війну та мову ворожнечі українська громада робить мову засобом злагоди, протидіючи демагогічному спотворенню мови та перетворенню її на зброю війни. «Мова залишається скарбницею надії», – підкреслив він.

Лідер парламентської фракції національних меншин у Палаті депутатів, депутат **Варужан Памбукчан** підкреслив важливість мови для ідентичності народу. Він закликав до збереження рідної мови, заявивши, що це «найважливіше, що будь-яка нація може зробити для себе».

Голова Комітету з питань культури Палати депутатів **Юліан Булай** торкнувся жахів війни в Україні, в якій агресор заперечує право України на власну ідентичність, а також культурну та мовну спадщину. Він підкреслив, що «перлини народжуються в результаті страждань» і додав, що «зміцнення ідентичності української нації як окремої мовної групи зараз відбувається у результаті таких страждань».

Рідна мова: скарб для всіх меншин

Варол Амет, представник Демократичного союзу турко-татарських мусульман Румунії, підкреслив, що рідна мова є скарбом для всіх мен-

шин, скарбом, який потрібно свято зберігати і передавати з покоління в покоління.

У своєму виступі **Віорел Кожокару**, директор Дирекції з питань Східної Європи та Центральної Азії Міністерства закордонних справ Румунії високо оцінив зусилля СУР щодо підтримки українських біженців. Він підкреслив, що Російська Федерація атакувала не лише суверенітет, але й право українського народу вирішувати своє власне майбутнє. «Росія заперечує все минуле України і хоче вкрати її майбутнє», – сказав він.

Посол України в Румунії **Ігор Прокопчук** зазначив, що мова є головною зброєю проти агресії Росії, яка забороняє вивчення української на окупованих територіях, намагаючись таким чином знищити національну ідентичність. Він нагадав про всебічну допомогу, яку румунська держава надає Україні і про підтримку української меншини в Румунії на всіх рівнях.

Дойна Якобан, субсекретар Міністерства інвестицій та європейських проєктів, висловила свою вдячність за ініціативи Союзу українців Румунії на чолі з головою Миколою Мирославом Петрецьким, вважаючи їх взірцем, гідним для наслідування всіма меншинами Румунії. «Я вдячна вам за все, що ви робите для збереження традицій, спадщини, цього великого багатства, яке ви маєте», – сказала Дойна Якобан.

Рідна мова є основою культурної спадщини кожної нації

Представник Міністерства освіти, субсекретар **Жолтан Каллош** підкреслив, що так само, як щодня дбаємо про нашу матеріальну спадщину, ми повинні дбати і про нашу мовну спадщину. Він підкреслив, що нацменшини є складовою історичного минулого цієї країни і прагнуть бути невід'ємною складовою її майбутнього.

Петру Бледя, заступник державного секретаря Міністерства внутрішніх справ, зазначив, що будь-який народ може існувати лише за умови збереження своєї національної та мовної специфіки.

Він нагадав, що мовне розмаїття є фундаментальною складовою європейської ідентичності: «Ми маємо бути прикладом поваги і розуміння наших різноманітних спільнот», – сказав він.

Субсекретар Міністерства культури **Санда Марін Кажал** зазначила, що найбільшим послом нації є культура. Вона закликала молитися за мир і за те, щоб кожен народ міг думати і говорити своєю мовою.

Габріел Гіля, субсекретар Міністерства розвитку, громадських робіт та адміністрації Румунії, зазначив, що збереження рідної мови має бути постійною турботою будь-якої держави. «Рідна мова є основою культурної спадщини кожної нації», – сказав він, зазначивши, що свято, присвячене рідній мові, є особливою віхою і необхідно докладати постійних зусиль, щоб передати цей скарб прийдешнім поколінням.

Ми живемо поруч зі звичайними війнами, у величезній інформаційній війні

Субсекретар Департаменту міжетнічних відносин Румунії **Дінчер Джафер** зазначив, що майбутнє етнічних спільнот є невизначеним без збе-

реження їхніх рідних мов. «Мова є найважливішим елементом ідентичності кожного народу», – підкреслив Дінчер Джафер.

Генеральний директор Національного прес-агентства AGERPRES **Клаудія Ніколає** розповіла про небезпеку дезінформації в контексті війни в Україні. Вона нагадала, що AGERPRES було серед тих ЗМІ, які з самого початку російської агресії в сусідній країні передавали з різних куточків України. «Ми живемо, поруч зі звичайними війнами, у величезній інформаційній війні і я вважаю, що ця війна, хоча ми її не бачимо, хоча вона не така відчутна, як звичайна війна, є набагато небезпечнішою. Як журналісти, ми повинні постійно враховувати два елементи – ясність і точність», – сказала Клаудія Ніколає.

Представник Суспільного телебачення Румунії **Борис Велімірович** торкнувся важливості збереження рідної мови та ролі у цьому процесі, яку мають відігравати засоби масової інформації. За його словами, суспільне телебачення усвідомлює цю місію і робить багато програм для нацменшин.

П'ять тематичних панелей

У рамках конференції відбулися п'ять дискусійних панелей, в рамках яких було обговорено цілу низку актуальних регіональних викликів. Серед них були дискусії про просування мовного та культурного розмаїття в європейському контексті на прикладі румунської міжетнічної моделі, а також про вирішальну роль меншин у зміцненні тристороннього співробітництва між Румунією, Р. Молдова та Україною. Серед інших тем дебатів були: важливість подальшої підтримки України у протистоянні між демократією та автократією, а також протидія дезінформації та пропаганді, з наголосом на їх впливах на політичні та соціальні процеси в Європі.

Захід було організовано з нагоди Дня української мови, який офіційно відзначається відповідно до закону № 213, прийнятого румунським парламентом у 2018 році за ініціативи депутата Микола Мирослава Петрецького.

(джерело: uur.ro)

СКЛАД ФІЛІЙ ТА МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

(Продовження з 7 стор.)

Місцева організація м. Тімішоара

Вероніка Міхаєла Бумбук – голова
Василь Дрозд – заступник
Олена Блискун – секретар
Олена Попович – скарбник
Олекса Цімбота – член

Місцева організація с. Бара

Даяна Олена Веліч – голова
Летіція Раціу – заступник
Данієла Деніла – секретар
Петро Константин – скарбник
Корнел-Орландо Васіліу – член

Місцева організація с. Бирна Поганешть

Іван Лонга – голова
Ліліана Роман – заступник
Анкуца Роман – секретар
Анна Ганціг – скарбник
Анна Мікулайчук – член

Місцева організація с. Бечкереку Мік

Надя Мартинкі – голова
Василь Дербак – заступник
Міхаєла Одарка Кец – секретар
Юрій Дедар – скарбник
Маріана Марков – член

Місцева організація с. Бетхаузен

Василь Кондрей - голова
Августин Сабо-Кондрей – перший заступник
Олекса Хашар – заступник
Василь Бензар – скарбник
Дмитро Севера – член
Марія Сабо-Кондрей – секретар
Марія Мельничук – член
Анна Отеску – член
Іван Стуляник – член

Місцева організація с. Бренешти

Володя Білан – голова
Іван Онча – заступник
Штефан Машниця – секретар

Місцева організація с. Готлоб

Аурелія Копіл– голова
Анна Звунка – заступник
Марія Крішан – секретар
Лавінія Герґел – скарбник
Софіка Бойчук – член

Місцева організація с. Дудешть Веки

Емілія Мехно – голова
Роксана Герцог – заступник
Олександра Мотан – секретар

Місцева організація с. Джармата

Іван Болдіжар – голова
Петро Йоці – заступник
Джорджета Тершан – секретар
Адріана Арделян – скарбник
Біанка Клітнович – член

Місцева організація с. Бодо

Іван Пістен – голова
Марія Пістен – заступник
Маріана Пістен – секретар
Нікіта Анішоряк – скарбник
Василина Росуш – член

Місцева організація с. Ґаводжія

Василь Росока – голова
Лучіан Нікоаре – заступник
Флорентіна Карп – секретар
Роксана Росока – скарбник
Лучіка Нікоаре – член

Місцева організація м. Лугож

Іван Ковач – голова
Іван Холодняк – заступник
Іляна Бротней – секретар
Ленуца Теслевич – скарбник
Богдан Ґреґа – член

Місцева організація м. Варіяш

Дімітріє Лепей – голова
Іляна Байкулеску – заступник
Микола Корнищан – секретар
Іван Зузак – скарбник
Юрій Іваніш – член

Місцева організація с. Джелу

Мілан Шімоня – голова
Іван Саука – заступник
Дмитро Саука – секретар
Михайло Бурешін – скарбник
Борис Шімоня – член

Місцева організація с. Машлок

Юрій Росуш – голова
Косміна Доготар – заступник
Анна Тафійчук – секретар
Василь Росуш – скарбник
Марія Аргілян – член

Місцева організація с. Реметя Міке

Анна Грінь – голова
Василь Коренюк – заступник
Анна Арса – секретар
Анна Роман – скарбник
Василь Глодян – член

Місцева організація с. Крічова

Василь Шандор – голова
Михайло Шпілка – заступник
Таліда Балінт – секретар
Іван Шандор – скарбник
Іляна Стенкуляну – член

Місцева організація с. Дарова

Лумініца Шулдак – голова
Марія Шулдак – заступник
Параска Вечунка – секретар
Анна Шулдак – скарбник
Гафія Павел – член

Місцева організація с. Драгомірешть

Марія Бежеря – голова
Анна Чорей – заступник
Іляна Онча – секретар
Тітіана Дрозд – скарбник
Равека Бензар – член

Місцева організація с. Жірок

Тодор Шкутка – голова
Нуца Піліпець – заступник
Анна Соловестру – секретар
Петро Соловестру – скарбник
Родіка Ніколаєску– член

Місцева організація с. Ніцкідорф

Іван Хар – голова
Ілля Дарійчук – заступник
Доріна Хар – секретар
Віолета Глодик – скарбник
Доріка Гарасимюк – член

Місцева організація с. Огаба Лунге

Василь Нан – голова
Анна Чін – заступник
Іляна Дреґой – секретар
Себастьян Марінеску – скарбник
Нарцис Марінеску – член

Місцева організація с. Педурень

Михайло Козак – голова
Василь Петровай – заступник
Анна Нуці Шири – секретар
Іван Мікулін – скарбник
Іван Теслевич – член

Місцева організація с. П'єтроаса Маре

Маріана Кубаш – голова
Андрій Кут – перший заступник
Іван Севера – заступник
Йоана Мікулайчук – секретар
Анна Бензар – член

Місцева організація м. Сеніколау Маре

Марія Дарійчук – голова
Доміціан Дячук – заступник
Сільвія Горбан – секретар
Іван Дарійчук – скарбник
Ірина Шанта – член

Місцева організація с. Штюка

Сорін Лавер – голова
Адріан Дзіцак – заступник
Міоара Чінар – секретар
Михайло Онча – скарбник
Йоана Турчин – член
Василь Яблончук – член
Іван Берфела – член
Мирон Катанчук – член
Марія Поп – член

(Закінчення на 11 стор.)

СКЛАД ФІЛІЙ ТА МІСЦЕВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

(Продовження з 10 стор.)

ТУЛЬЧАНСЬКА ФІЛІЯ

Комітет Тульчанської філії

Лучіка Ґерман – голова
Георге Мунтяну – перший заступник
Віоріка Кіселєв – перший заступник
Валеріу Сафченку – заступник
Йоан Нікіта – секретар
Адріана Константин – скарбник
Ванюша Артїмов – член
Євгенія Міхалаке – член
Фелічія Тенасе – член
Іван Максим – член

Місцева організація с. Караорман

Віоріка Кіселєв – голова
Олена Мігаєсла Савенку – заступник
Юліана Максим – секретар

Місцева організація с. Кілія Веке

Флоря Лісавенку – голова
Валентина Сїмїйонова – заступник
Деспїна Войку – секретар

Місцева організація с. Чукурова

Йоана Тудор – голова
Дорїна Неджіле – заступник
Христина Йожа – секретар

Місцева організація с. Крішан

Дойна Чїмпоешу – голова
Веронїка Сафченку – заступник
Родїка Яковїч – секретар

Місцева організація с. Фентина Маре

Джорджета Няґу – голова
Софія Корней – заступник
Сільвія Няґу – секретар

Місцева організація с. Летя

Іван Максим – голова
Ленуца Іванченку – заступник
Дорїна Максим – секретар

Місцева організація с. Мурїґїол

Йордана Іванов – голова
Санда Савка – заступник
Уліта Ілієску – секретар
Татяна Сава – член
Сергїй Кондра – член

Місцева організація с. Пардина

Міхаєсла Кислицька – голова
Анета Теодорова – заступник
Марія Кузуб – секретар

Місцева організація с. Сфінту Георге

Августина Йонїце – голова
Адріана Константин – заступник
Вікторія Андреева – секретар

Місцева організація м. Суліна

Марія Кримська – голова
Олена Мокану – заступник
Васїліка Кіселєв – секретар
Іван Дамян – член
Ванюша Артїмов – член

Місцева організація с. Телиця

Іван Нікіта – голова
Василь Тертиш – заступник
Микола Андрей – секретар
Пауліна Андрей – член
Некулай Сергїй – член

Місцева організація м. Тулча

Євгенія Мігалаке – голова
Пауліна Кондрат – заступник
Віолета Тодїє – секретар
Елеонора Бачу – член
Фелічія Тенасе – член

КОМІСІЯ З ЕТИКИ ТА СПІРНИХ ПИТАНЬ

Міхаєсла Руснак – голова
Олена Торак – член
Василь Флорїн Данко – член
Адріана Бежера Горват – член
Іван Малиновський – член

КОМІСІЯ ЦЕНЗОРІВ

Юра Кїмшак – голова
Михайло Ґава – член
Павло Білокопитюк – член

КОМІСІЯ З ПИТАНЬ ВИХОВАННЯ ТА НАУКИ

Петрашук Роман – голова
Ілля Саучук – заступник
Адріана Бежера-Горват – секретар
Антоанета Країнічук – член
Марія Сабо-Кондрей – член
Делїя Мартиняк – член
Віолета Манзур – член
Галина Микулайчук – член
Марія Папарига – член
Павло Білокопитюк – член
Лариса Валентина Петрецька – член
Микола Бензар – член
Мїрабела Карп'як – член
Мїрела Мунтяну – член
Анна Ганцїг – член
Олександра Юрак – член
Анна Марія Ковач – член

КОМІСІЯ З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ

Михайло Траїста – голова
Анна Самбор – заступник
Христина Кїдеша – секретар
Іван Росоха – член

КОМІСІЇ СУРУ

Василь Білан – член
Георге Мунтяну – член
Олександр Кисельов – член
Зїрка Янош – член

КОМІСІЯ З ПИТАНЬ ПРЕСИ, МАС-МЕДІЇ ТА КНИГОДРУКУВАННЯ

Іван Гербїл – голова
Ірина Мойсей – заступник
Штефанія П'єтряну – секретар
Корнелїй Ірод – член
Джанїна Бутар – член
Надя Бойчук-Лазер – член
Міхаєсла Бумбук – член

КОМІСІЯ З ПИТАНЬ МОЛОДІ ТА СПОРТУ

Олександр Мочернак – голова
Сорїн Шпїлка – заступник
Фабїан Попович – секретар
Степан Траїста – член
Йоана Смокот – член
Сергїй Шмігелський – член
Сїлвіу Йонуц Шийко – член
Крістіан Семенюк – член
Дмитро Штуляник – член
Андрея Корнелїя Цюдик – член

КОМІСІЯ З СОЦІАЛЬНИХ ТА СІМЕЙНИХ ПИТАНЬ

Мїрела Чукур – голова
Терезія Шендрою – заступник
Іляна Преда – секретар
Оріся Ніколета Бойчук – член
Бріндуша Пислару – член
Нїкуліна Клапон – член

Бїанка Марія Генда – член
Фелічія Тенасе – член
Іван Шийко – член

КОМІСІЯ З ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПРАВ, МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ЗВ'ЯЗКІВ З УКРАЇНОЮ ТА ДІАСПОРОЮ

Люба Ірина Горват – голова
Василь Пасинчук – заступник
Лучіка Ґерман – секретар
Віктор Сердинчук – член
Овідїу Михайло Ткач – член
Іляна Леон – член
Марія Сабо-Кондрей – член
Ілля Саучук – член
Віктор Семчук – член

АДМІНІСТРАТИВНА КОМІСІЯ

Іван Рекало – голова
Василь Бучута – заступник
Сергїй Штуляник – секретар
Пїнтя Марїчук – член
Іван Брінзяник – член
Олена Торак – член
Микола Чокан – член
Василь Шандор – член
Гавріло Мікулайчук – член

КОМІСІЯ У СПРАВАХ КУЛЬТІВ

Василь Колопельник
Адріан Вішован
Михайло Кобзюк
Богдан Марїус Кїрілоас
Ольга Біловольська
Анджела Мікулайчук
Василь Бучута
Марія Сабо-Кондрей
Іван Йойкалюк

Думки з нагоди Дня Радіо Румунія

(Продовження із 8 стор.)

є, як на мене, своєрідним містком між подією, явищем, фактом, який ви висвітлюєте і людиною. Ваші матеріали, статті, програми формують наш людський кругозір, світосприйняття, тому працюйте і надалі, творчої наснаги у вашій непротій справі!»

Радіо є основним із засобів комунікації та донесення новин у світі. Новини, матеріали про культуру, концерти, спортивні, політичні та інші програми формують свідомість людини на той час. Тому радіо є невід'ємною частиною мого життя, – ствердила Голова Секретаріату Товариства зв'язків з українцями за межами України (Товариства «Україна-Світ») та член Національної комісії з питань закордонних українців Алла Кендзера: «Я щиро вітаю з Днем румунського радіо всю групу, яка кожен день працює над матеріалами, які потім виходять в ефір. Для мене радіо це все моє життя. Це перші дні мого життя, коли я чула в маленькій скриньці щось таке цікаве: зранку грала музика, а це була руханка, потім були новини, різні симфонічні концерти, естрадні оркестри, потім знов новини, якась моновистава і так до самої ночі. Це було радіо, це наше радіо, яке формувало нас, ще маленьких, а потім вже й дорослих людей. Українське радіо в Румунії це

надзвичайно важлива робота, це радіо зближує всіх нас, воно гуртує, воно розповідає нам про все, що відбувається на теренах вашої країни, та про життя українців. Вас багато і дуже добре, що ви згуртовані, що ви тягнетесь до української культури, що ви її не забуваєте і тому ваші програми українською мовою завжди дуже цікаві. Я намагаюся всі ваші передачі виставляти на Фейсбуку, виздавати їх до українського нашого радіо, першого національного радіо, для того щоб надалі українці могли ознайомитися з тим, що відбувається в українському середовищі в Румунії. Дорогі мої, бажаю вам щастя, здоров'я, нових проєктів, нових цікавих заходів, щоб ніколи у вашому житті не було війни, щоб не було війни у наших дітей та онуків, Дай нам Бог всім здоров'я!»

Передачі українською мовою ВСРР можна слухати й в інтернеті, а матеріали можна читати на нашій веб-сторінці www.rri.ro та у мережі Фейсбук, саме тому чимало українців з Румунії також слухають та читають наші матеріали.

Люба Горват, голова Сату-Марської філії СУРу та генеральний секретар СУРу ствердила: «Для мене радіо є дуже важливим засо-

бом інформації. Радіо, незалежно від того, яким шляхом поширюється, означає інформування та поширення знань. Я здавна та великою приємністю слухаю передачі Радіо Румунія, яке має історичне, культурне, і соціальне значення, а також гуманітарну роль. Радіо залишається для мене чарівним голосом. Я стежу за розвит-

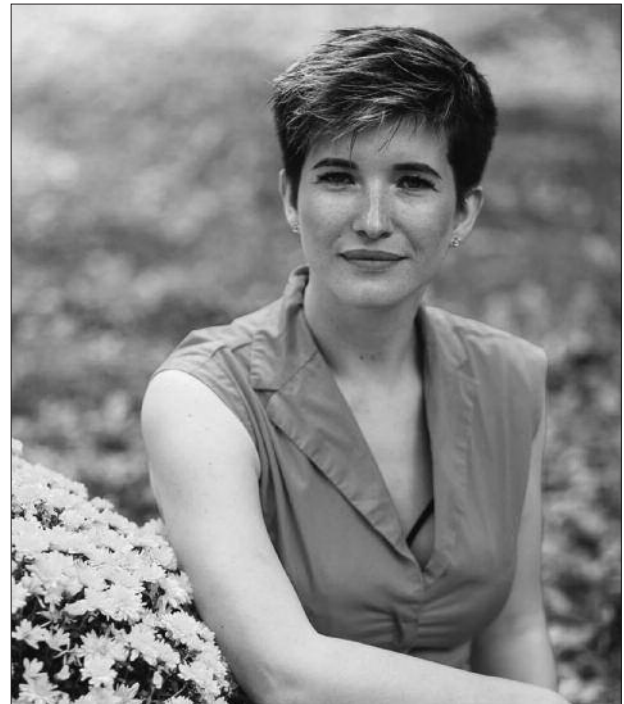
ком радіо. Передачі мені дуже подобаються, в тому числі передачі українською мовою. Мені дуже цікаво слухати і читати цікаву інформацію про життя українців Румунії, українських переселенців та про заходи, організовані Союзом українців Румунії. Радіоведучі справжні професіонали, вони надають цікаву інформацію для всіх слухачів і читачів. Бажаю всіх благ Радіо Румунії та українській редакції Всесвітньої служби радіо Румунія!»

Вчителька Делія Мартіняк, яка викладає українську мову в ліцеї імені Міхая Емінеску в місті Сучава, у свою чергу поділилася своїми думками про роль радіо у суспільстві та її власному житті: «Радіо зіграло вирішальну роль в історії людства і стало віхою в еволюції технологій. Крім усього цього, радіо було для кожного з нас добрим другом. Я виросла у той час, коли телевізорів ще не було в кожному домі, але без радіо не обійшлося, воно інформувало нас про новини з країни та зарубіжжя, дарувало нам гарний настрій трансльованими програмами та музикою. Незважаючи на те, що час минув і технології розвивалися, радіо

залишається найбільш використовуваним засобом інформації, будучи дуже зручним. Незалежно від того, де ми знаходимося, найпростішим є слухати радіо в класичній версії або онлайн: чи на роботі, чи в машині, коли ми чекаємо тощо. Не Дай Боже стихійних лих і катастроф, радіо залишається нашим другом навіть у таких ситуаціях. Українська передача має подвійну користь: з одного боку вона популяризує прекрасну культурно-освітню діяльність, яку ведуть українці в нашій країні, а з другого боку, вона інформує українців повсюди про те, що роблять наші люди. Я часто співпрацювала з ВСРР, ми розказували про освітні заходи, які проводяться в школах Сучавського повіту, про культурні заходи, які організовує Сучавська філія СУРу, про акції підтримки українських біженців. Бажаю колективу радіо міцного здоров'я, сил і наснаги у створенні улюблених передач!»

Переселенці з України, які оселилися у різних місцевостях Румунії, теж були гостями нашої рубрики «Українці в Румунії». Пані Валерія Нестман з Харкова, яка знайшла притулок в румунському місті Клуж-Напока, висловлює свою думку стосовно ролі, яку

відіграє радіо у її житті: «Я хочу привітати всіх з Днем ВСРР! Для мене радіо допомогло відчувати себе частиною суспільства, це був період першого року життя моєї дитини, коли вечори взимку були довгі і доводилось проводити цей час вдома. Слухаючи радіо, я умовно ознайомилася з ведучими, вони жартували, ділилися своїм досвідом, і мені здавалося, що у мене з'явилися нові друзі, а теплі бесіди допомагали перезимувати холодні дні. Я також могла дізнатися, які події трапилися у моєму місті. Також саме передачі по радіо допомогли мені остаточно набратися рішучості звільнитися з неулюбленої роботи, в той період я слухала інтерв'ю про зміну робочої діяльності, а також про фінансову грамотність, щоб досягти успіху треба працювати над цим. Зараз я працюю де давно хотіла й дуже люблю свою роботу. А ще нещодавно я й сама давала інтерв'ю для ВСРР, у мене питали щодо заходу для дітей у клубі «Української малечі», я ділилася своїм досвідом після його відвідування з донькою. Маю надію, що таким чином можна заохотити інших українців доєднуватись до таких заходів з діточками, і так у мене з'являються нові знайомі.»

*Учителю! Невже ти не втомився
У юні душі сіяти нове?!
Для цього ти на світ цей народився,
У цьому є покликання твоє!
Учителю! Ти вічності є гідний,
Бо вибрав у житті святу мету!
Від імені усіх скажу «спасибі»
За працю віддану твою!*

Відомо цілому світу, що 50-та Сесія Генеральної Асамблеї ООН з 14 грудня 1990-го року проголосила **Перше Жовтня Міжнародним днем Людини похилого віку**. В Україні – починаючи з 1991 – це і день ветерана. Загально визнано, що Людиною похилого віку вважають того, хто сягнув 65 років, а зараз їх у світі понад 650 мільйонів. За класифікацією Всесвітньої Організації Охорони Здоров'я люди похилого віку це 60-74 років, старшого віку це 75-89 років, а більше 90 років це довгожителі.

Як людина старшого віку, пропоную вживати віднині, стосовно людини, якій минуло 60 літ, вираз Людина поважного віку! Аргументів є достатньо, але підкреслити кілька необхідно: **Це жива скарбниця життєвого досвіду, знань, етико-моральних цінностей, корисних порад, це життєвий путівник молодому поколінню, якщо воно, молоде покоління, бажає уважно перегортати сторінки такої книги...**

Вищенаведені рядки, яких можна почути щорічно з уст випускників кожної школи, напевно зацікавлять шановного читача дізнатись і про іскорку, яка розгорілася у палке вогнище заходу вшанування викладачів-пенсіонерів Негостинської восьмирічної школи, задуманого та здійсненого 29 жовтня поточного року молодим поколінням викладачів, які тому 10-15 років поступово замінювали своїх попередників з приводу виходу останніх на повнозаслужену пенсію.

Викладачі **Крістіна Кідеша** та **Діана Фрасинюк** зібрали команду із усіх колегів, які працюють викладачами у школах сіл громади Балківці, а саме, Негостина, Гропени та Балківці, до якої залучилась і місцева Мерія в особі п. **Юліяна Кідеша** та **Василя Шоймана**. У модернізованій будівлі «старої» школи відбулася глибоко-хвилююча зустріч між поколіннями колишніх і теперішніх викладачів. Були емоції, були радісні усмішки, були жартівливі вітання, були і сльози..., чисті, гарячі від незміряного задоволення що справили таке свято, в очах молодих, чисті і гарячі від незміряної подяки за вшанування, в очах вчителів-пенсіонерів. А це: **Клавдіна Григораш, Домніка Гуменюк, Климентіна та Віктор Серидинчук, Феліція Григораш, Ромео Сегланек, Марія Н. Фрасенюк, Елена Магорка, Теодора Кідешук, Лукреція та Євсебій Фрасинюк. З об'єктивних причин не змогли бути присутніми Марія В. та Василь Фрасинюк.**

Преподобні отці парафій Негостини та Гропен, священники **Данієл Петрашук** та **Йонуц Керстян** відправили панахиду за упокій у Бозі викладачів відійшовших у небесні простори за останні роки, та молебін за здоров'я та многії, щасливі літа присутніх.

Відкрив свято шани директор-координатор гімназійної школи Балківців, пані **Мігасла Пінтріжел**, і з самого початку наголосила на тому, що викладач, священник та лікар – це не просто фах, а

Шана викладач – пенсіонерів Негостинської школи

Негостина — 29 жовтня 2023

особливе призначення покликаних особистостей, котрі «таємним» способом не тільки відроджують вчительське біблійне зерно у своєму родючому ґрунті, а постійно розмножують його у юному саді...

Викладач-координатор Негостинської школи, пані **Крістіна Кідеша**, почала своє слово щирим

цієї зустрічі, не подякувати молодшим гідним нашим наслідникам за честь і шану втілені у даній зустрічі. — Знаю, що нелегко було Вам скласти такий проєкт, а тим паче здійснити його і вважаю, що це був нелегкий іспит, дорогі наші учні, але ви пройшли його відмінно! Я радий і за Вас!

Хотілося б сказати Вам так багато доброго і корисного, і напевно тому пригадав давній анекдот: Чотири мудреці євреї, на запитання «Що є найголовніше в житті людини?» відповіли так: Господь Ісус Христос – найголовніше є серце, тобто любов; Барух Спіноза – найголовнішим є раціональний роздум; Зігмунд Фройд – найголовнішим є інстинкт життя; Альберт Ейнштейн – все у світі від-

носне! Викладач може тільки наполягати на тому, що найважливіше у зростанні молодої людини є пізнати самого себе, і тоді головне у житті виявиться правильно, відповідно до кожного моменту цього найціннішого її просування по живому світу...

Після вітальних слів подаровано-вручено кожному викладачу-пенсіонеру букети квітів та похвальну плакетку за особливий внесок у просуванні освіти, у вихованні молодого покоління.

Чарочки вина розімкнули таємниці спогадів, добрий настрій запанував і, як буває між українцями, пролунали пісні, українські і румунські, посіялись жарти... Хтось підкинува запитання: А що таке викладач-пенсіонер?

– Це той, хто не отримує зарплату, а пенсію, хтось шепнув.

– Це наріжний камінь у музеї освіти, інший додав.

– Це вагома духовна скарбниця у непривабливій сундуку!..

– Це вагомий складник святої трійці віку – молодого, середнього, старшого!..

– Це духовне коріння нашого українського культурного родовету!...

– Панове, дозвольте і мені приєднатись до цього мудрого визначення. Колись-то, у 2018-му році, Сучавська повітова філія СУР ушанувала пенсіонерів у м. Сереті, нагода з якої бувший щирий друг **Михайло Георгій, Небесне царство йому, віршував так: Пенсіонери, пенсіонери, Учораšní піонери, /Комсомолці й компартійці / І культури місіонери!...**

Довго котився сміх, нова тема спонукала багатьох до споминів про виконання тодішніх політзавдань, радість витала понад всіма. Пенсіонери пригадували молоді літа, навіть відчували на мить оту неймовірну насолоду життя, спостерігаючи крадькома як вмюють забавлятися молоді...

А мені здавалося що й молодь вкрадається непомітно оком до столу пенсіонерів, напевно намагаючись впізнати себе у майбутньому!.

Викладач-пенсіонер, Євсебій Фрасинюк

Фото автора

признанням: Спочатку не було для мене більшої професійної радості чим та, що я стала колегою моїх бувших викладачів. А ваша викладацька ампрента постійно діє у моїй праці та плідно допомагає мені удосконалювати себе і прагнути більше для того, щоб подарувати Вам і собі обопільної радості і гордості. Ви були і залишились моїм взірцем у нелегкій викладацькій подвигу, за що уклінно дякую Вам!

Примар громади Балківців, пан **Василь Шойман**, за фахом також викладач, зауважив, що знання, солідно засвоєні у шкільному віці, стають потім ґрунтовним підложжям у надбанні нових знань, що це він відчуває постійно із власного досвіду і за що дякує щиро присутнім його викладачам.

Заступник примаря, пан **Юліан Кідеша**, за фахом також викладач, висловлює радість від того, що розпочато це свято шани і надію, що це стане традиційним у нашій школі. Не може не пом'янути «незлим тихим словом» хоча б двох попередників, **Миколу Майданюка** та **Івана Кідешука**, внесок яких у культурну діяльність нашого українського етносу є віховим. На жаль, ми усвідомлюємо вагому роль попередників у духовному зростанні молодого покоління часом запізно і тому він радий, що добре задумане здійснилося і продовжуватиметься.

Викладач біології **Ромео Сегланек** висловив, у свою чергу, високу шану своїм бувшим колегам Негостинської школи, де він завжди почував себе родинним складником цього викладацького колективу, де праця освітянина завжди глибоко оцінювалась як учнями, так і їхніми родичами, за що завжди радий зустрінутись з негостинцями, поспілкуватись, пожартувати.

Не витерпів і я не признатись у моїй радості від

Добрый день дорогі друзі

Саме тепер, коли була охота написати до вас, зіпсувався мій комп'ютер. По-правді сказати, я винна, що розбився його екран. Коли поскаржилася старшому синові, він не посварив, а сказав, що можна би тимчасово обійтися і без нього. Тому став навчати мене по телефону, як зв'язатися з телевізором і користатися зовнішнім екраном. Така порада виглядала досить складною для мене, тому я довгий час відмовлялася. Але син не переставав підбадьорювати мене і навіть запевнив, що вірить у мої здібності у складних ситуаціях ще відтоді, коли мені вдалося увійти у квартиру, хоч тато довго не відчиняв двері. На його подив, я сказала, що не пам'ятаю ані крихітки, як і коли мені таке сталося. Тому попросила, щоби він описав той випадок, який відбувся приблизно десять років тому.

На той час тато сповнив 80 років і перебував певний час у нас, в Онештах. Любив дивитися телевізійні передачі або читати. Двічі прочитав книгу про Іліє Моромете Маріна Преди, напевне вбачав в ній дечого подібного до своєї долі. Одного разу я вийшла з дому в якійсь справі, але, за звичаєм, не взяла ключ, бо надіялася, що тато відчинить. Однак на той раз так не сталося, бо татові дуже сподобалася якась передача і він запустив апарат на всю гучність. Хоч я довго дзвонила і сильно стукала в двері, тато не відповідав. Лише телевізор роздавався на всю квартиру. Нараз мене перехопив страх: а як з татом сталося щось недобре? Мій мозок став напружено працювати і таки знайшов вихід. Я подалася до місця, де знаходилися наш електричний «контор», знала позицію нашої квартири, відкрутила відповідну пробку і відключила електричний струм. Тоді вже спокійно приступила до дверей і наново застукала. Тато почув і відкрив, але був збентежений, бо поскаржився: *«А телевізор чомусь зупинився! Я йому нічого не робив!...»* Я радісно втихомирила його і пояснила, як я сперла телевізор.

Описавши подрібно той випадок, син ніби

«подарував» мені малесенький клаптик з мого минулого. Бозна скільки ще подібних пережитих подій стерлися і ніколи не повернуться...

Мені стало не зовсім ясно, чи належить радіти, чи сумувати. Зате це допомогло мені спробувати писати на тріснутім комп'ютері, котре я застала бути тимчасово ще придатним за допомогою корисних порад сина на відстані. Тепер на «запозиченім» зовнішнім екрані я маю перед очима всі ті дані, котрі не можу бачити на розбитім екрані. А комп'ютер служить і далі своєю клавіатурою, хоч вона не українська. Колісь Павло бідкався на це і мучився наліплювати маленькі папірці з українським шрифтом на кожній букві. Я йому допомагала набирати на комп'ютер і так добре запам'ятала їхні відповідні місця на українській клавіатурі, що вже віддавна не маю потреби купувати її, хоч тепер це досить доступно.

Тепер пишу до вас і сама дивуюся. З одного боку я захоплена тим, що зі мною відбувається – у моїх роках! –, а з другої сторони якось не можу собі повірити. Адже я зросла з газовою лампою, з якою семирічку закінчила. А з ліхтарем у руці навчилася ходити. Давно чомусь і гасу не легко було діставати, а через це мені не було дозволено допізна тримати запалену лампу (уроки готувати або книжку читати), коли родичі вже полягали спати. Зморені господарськими роботами, вони скоро засинали, а я використовувала той час для своїх занять. Та не кожен раз це мені вдавалося, бо одне з них пробуджувалося і заставляло негайно гасити лампу. Бували й такі щасливі випадки, коли мені вдавалося дитячими хитрощами уникнути батьківських наказів. Я прикидалася, що скоро закінчу і навіть удавала, що вже складаю книжки і зошити, а лампу прикручувала, спускаючи якомога її гніт. Така поведінка була родичам до вподоби, особливо татові, бо він на все чомусь любив скупуватися. На моє щастя, тато скоро засинав, а я

крадькома продовжувала своє. Днем не було змоги писати або читати, бо мене постійно заставляли допомагати в господарстві: *«Ти бери та вчися щось корисне робити! Якби ти не дівчина, то я би був дав тебе до школи вчитися на попа. А так вже пропало...»* (То була його найдорожча мрія не тільки для свого сина Санька, котрий, на жаль, помер у шість місяців, ще перед моїм народженням. То була його особиста мрія, тому і вчився на відмінно. Хоч його неньо довгий час обіцяв дати до школи, – навіть вже купив йому гарний сардачок! – але кінець кінцем така надія не сповнилася через тодішню сільську ментальність. («Якщо ти у мене один, то господарство на кого спаде?!»)

Та незабаром настали такі часи, які спонукали тата дати й мене до школи, бо на поле вже не було надії. Хоч грошей пристарати на моє отримання було досить тяжко, родичі робили усі зусилля, щоб я закінчила науку. На господарстві думали залишити меншу сестру, але пізніше і щодо неї змінилися плани. Адже йшла мова про школу і про дочок. Пізніше, коли, на сороковім році, померла мама, він витратив усі зароблені гроші, щоб купити мені машину. Тішився, коли ми приїжджали додому в гості, а коли збиралися повертатися ще при сонці, тато пробував якнайдовше затримувати нас. (*«Таже машина на то має фари!»*) Любив возитися з нами на море чи в гори. Особливо обрадувався, коли дізнався про нашу поїздку до Одеси. (*«Тепер і наша Дачія вийде у світ!»*)

Я закінчила ліцей у 17 років, бо то був останній випуск десятирічки. Чомусь усе якось дуже скоро бігло у моїм житті. Шостий клас переступила через нестачу дітей для сьомого, а ліцей закінчився лише за три роки. В 1957-ому, ставши вже студенткою, мені припало бачити перші румунські телевізійні передачі. (А минуло ще так мало часу, відколи я читала при газовій лампі!..)

Як то добре, що ви у мене є, бо маю кому писати! І також добре, що я ще вмію писати!... Прийміть ці рядки як знак вдячності за все, що мені було суджено перейти і за те, що може ще слідувати відтепер. Велика вам подяка за увагу і розуміння!

З теплим привітом,

Валерія ШОВКАЛЮК

Х-й культурний фестиваль «Пісні, танці та гарний настрій!», у Негостині

Свято Святого Дмитра принесло багато радості українській громаді села Негостина Сучавського повіту, де місцеві жителі та гості з сусідніх сіл зібралися в сільській церкві, щоб вшанувати свого покровителя, святого Дмитра Чудотворця. Двомовне богослужіння, румунською та українською мовами, провів парафіяльний священник, о. Даніель Петрашук, у співслужінні десяти священників.

Це Міжок Микола – парафія Св. Юрія, Босанчі, Мерла Василь – парафія Святого Іоанна Хрестителя, Серет, Максим Кетелін – парафія Святого Василя Шербівців, Мадяр Михайло – парафія «Свв. Апостолів Петра і Павла» м. Сучава, Космін Куку – парафія «Покрови Пресвятої Богородиці» Балківці, Лучіан Гапенчук – парафія «Святої Трійці» м. Серет, Кирстан Іонуц – парафія «Різдва Пресвятої Богородиці» с. Гропен, Міронеску Джордже – протопопій Радівці та диякон-місіонер Петрашук Іоан-Александру.

У Будинку культури відбувся Х-й культурний фестиваль «Пісні, танці та гарний настрій». Його ведуча, вчителька Лідія Даскалюк, запросила на сцену відомих і шанованих співаків, вокальні групи та ансамблі: Григорій Герман, Лоредана Миндріштану, виконавці Алеся Фрасенюк та Меделіна Горащук, «Трілішешті» – Ясловець (координатор Ніколає Котоаре), «Дубочок» (Юліан Чоту), Традиційний ансамбль з Гропен (Микола Яцків), Танцювальний ансамбль «Червона калина» (Юліан Петро Кідеша),

вокальний ансамбль «Червона калина» (Нікуліна Клапон), «Голоси Негостини» (Антонета Крайнічук), ансамбль «Козачок» (Петро Шойман).

Звуковий супровід забезпечував Богдан Попович, хореограф Ансамблю «Червона калина», а завершив програму гурт Маріус Леонте Бенд. На заході були присутні мер комуни Балківці Василь Шойман та голова місцевої організації СУР Нікуліна Клапон.

Свято жителів Негостини тривало три дні і три ночі і завершилося 28 жовтня «Балом Господарів» в Культурному центрі, де гарний настрій забезпечував «Rose Band». Координатор культурних заходів Юліан Петру Кідеша подякував артистам, глядачам, а також Сучавській філії СУР, мерії та місцевої ради села Балківці, Культурній Асоціації «Червона калина» за їхню фінансову підтримку.

(джерело: uir.ro)

Святі Мощі

Уся наука нашої Православної Церкви ґрунтується на Святому Письмі та та Святих Отцях, які через Духа Святого пояснили нам ті тексти з Біблії, які важко зрозуміти. Все, чого навчають нас Святі Апостоли і Святі Отці, є Божою істиною, відкритою людині для її освячення і спасіння. І так ми сьогодні маємо: Святу Літургію, Святі Тайни та різні інші служби Божі. Ми шануємо ікони та Чесний Хрест, Матінку Божу і Святі Мощі.

Мощі є тлінні останки святих людей, яких тримають в спеціальних трунах у Храмі та яких християни шанують, тому що в тому святому прославляється Бог. Не треба вважати, що шануючи Мощі, ми творимо собі ідола, тому що ми все Єдиного Бога прославляємо і Йому вклоняємось через святого або святу, яких Мощі Бог нам залишив для підтвердження нашої віри. Шанування тлінних останків святих людей має підставу у Біблії:

1. «Одного разу ховали люди одного чоловіка, та як побачили ватагу, вкинули того чоловіка в гріб Єлисея й втекли. Той торкнувся костей Єлисея, ожив і знявся на ноги.» (II Царі 13,21) Старозавітний стижок вказує нам, яку силу мають кості святого Пророка. Воскрес

чоловік із мертвих лише через те, що торкнувся земних останків Єлисея. Цей текст є доказом того, що Бог творить чудеса через Святі Мощі, і не можна інакше інтерпретувати цей випадок із Старого Завіту.

2. Після того як Йоанові Хрестителю відсікли голову «...прийшли його учні, взяли тіло, поховали його та пішли й сповістили Ісуса.» (Мт.14,12) а «побожні люди поховали Стефана і зчинили великий плач на ньому» (Діяння 8.2) Ці Біблійні тексти свідчать нам про те, що людей захищали тлінні останки святих ще під час Христа.

3. Святий Апостол Павел говорить про наше людське тіло, що воно є «Храмом Духа Святого» (I Кор. 6,19). Тіло святого просякнуте Духом Святим і після смерті.

Нагадаємо, що історія нашої церкви твердить, що перші храми будувались на гробі мученика, зокрема святий престол був поставлений на гробі мученика. Виходячи із цієї традиції, сьогодні основу побудови нового Храму ставляться у престол Святі Мощі. Так само на Святому Престолі буває Святий Антимис, в якому є частинка Святих Мощей. Без Антимису не можливо служити Святу Літургію.

Ми, православні християни, шануємо Святі Мощі понад 2000 років, тому що Бог дозволив прославити Себе через Святих Своїх і показав нам всім силу чудотворіння і через Святі Мощі.

Отець Іван ЮРЧА

185 РОКІВ ВІД НАРОДЖЕННЯ ПИСЬМЕННИКА ІВАНА НЕЧУЯ- ЛЕВИЦЬКОГО

У суботу, 28 жовтня, Клузька філія СУР у партнерстві зі спеціалізацією «Українська мова та література» університету імені Бабеша-Бойоя, організувала культурно-науковий захід «185 років від народження письменника та перекладача Івана Нечуя-Левицького».

Оскільки цього місяця відбулася найважливіша подія СУР, а саме 9-ий з'їзд Союзу, голова Клузької філії др. доцент Іван Гербіл розпочав захід, коротко представивши основні моменти та виступи представників різних установ, які відбулися в рамках з'їзду. На завершення пан Іван Гербіл зачитав Резолюцію з'їзду.

Після цієї змістовної інформативної преамбули була зачитана перша доповідь студентки першого курсу українсько-російської спеціалізації Тетяни Фірішак під назвою «Біографічний нарис Івана Нечуя-Левицького». Представлена у доповіді плідна діяльність Івана Нечуя-Левицького в літературній, історичній, громадській, педагогічній та публіцистичній сферах зацікавила присутніх.

Другою була доповідь лекторки, д-р. філологічних наук Міхаєли Гербіл, яка розповіла присутнім про публіцистичну діяльність українського письменника, нагадавши спочатку, що лише днем раніше, тобто 27 жовтня, в Україні відзначали «День української писемності та мови». До минулого року це свято мало іншу дату – 9 листопада, але з переходом Української Православної Церкви на новоюліанський календар усі свята були перенесені на 13 днів раніше, внаслідок чого відзначення Нестора-літописця, з яким пов'язаний «День української писемності та мови», було змінено з 9 листопада на 27 жовтня.

Івану Нечую-Левицькому, який являє собою, на думку Івана Франка, «копосальне, всеосяжне око України», належить чимало досліджень і публіцистичних статей, у яких він засуджує гноблення української нації

російським імперіалізмом. Його ставлення є виправданим, якщо врахувати лише той факт, що український письменник жив у період, коли імператорська влада видала два нищівні для самого існування українського народу укази: Валуєвський циркуляр (1863) та Емський указ (1876), які забороняли будь-яку форму українського мовного, духовного, освітнього, публіцистичного прояву. Як реакція на Емський указ, Іван Нечуй-Левицький пише статті «Сьогочасне літературне прямування» (1878) та «Українство на літературних позовах з Московщиною» (1891), перша з яких є об'єктом аналізу пані Міхаєли Гербіл. Автор статті розкриває три принципи, на яких має ґрунтуватися українська література: реалізм, націоналізм і народництво, аргументуючи кожне окремо.

Захід увінчався переглядом передачі «Всі разом», а точніше святкування 25-річчя існування редакції для меншин TVR Cluj, з якої нагоди на сцені Угорського державного театру в м. Клуж-Напока виступали понад 10 етнічних колективів, серед яких й українці. Так, учасники аматорського театального гурту «Жар-птиця» Клузької філії СУР поставили на сцені уривок з повісті Івана Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я».

Присутні на заході, серед яких були й викладачі університету, студенти, українська молодь, гості з України високо оцінили виступ театального гурту «Жар-птиця», висловивши вдячність Клузькій філії СУР за її багату діяльність.

(джерело: uur.ro)

«Молоді гуцули» з Вишавської Долини

У селі Вишавська Долина Марамороського повіту при місцевій організації СУРУ діє гурт «Молоді гуцули», очолений директоркою школи Марією Папарігою. Місцева організація працює вже понад 20 років, її першою головою була вчителька Ледія Співалюк, а тепер керує нею вихователька Маріанна Стелла Грінь. Від 2011 року організація має власне приміщення, адміністратором якого є Марічіка Шорбан. Вона також акомпаніює гурту «Молоді гуцули» на акордеоні та супроводжує молодих дівчат та хлопців на різних фестивалях та конкурсах. Брати Агапчуки, які грають на скрипці, також відіграють велику роль у діяльності гурту «Молоді гуцули».

Відколи СУР відкрив власне приміщення у селі Вишавська Долина, тамтешні мешканці мають можливість краще підготуватися, робити репетиції, а також брати участь у різних заходах, як, наприклад, майстер-класах для дітей різного віку. Директорка восьмирічної школи Вишавської Долини Марамороського повіту Марія Папаріга розповідає як проводять молоді українці, дівчата та хлопці з села Вишавська Долина свій вільний час: «Дуже мені подобається говорити про діяльність української молоді нашого рідного села, і насправді було б дуже багато говорити, але сьогодні я розповім лише про кілька заходів, організованих Союзом українців Румунії. Хоча були літні канікули, учні та молодь села Вишавська Долина продовжували працювати у місцевому приміщенні СУРУ. Протягом літа відбулися різні майстер-класи: виготовлення браслетів з бісеру, малювання пазлами та зображення типових українських казок, пірографічні роботи на дереві окремих віршів місцевих українських поетів, а також майстер-класи малювання на склі та на полотні. Ми багато співаємо і танцюємо, але через такі майстер-класи заохочуємо наших дітей пізнавати й інші заняття. Я бачила, що вони дуже зацікавлені такою працею. Всі речі, зроблені дітьми, можна побачити у нашому приміщенні. Всі ті, хто відвідують нас, можуть милуватися роботами наших діточок.»

Учениця шостого класу восьмирічної школи з Вишавської Долини Маруся Доброська, яка взяла участь у майстер-класі малювання, організованому в місцевому приміщенні СУРУ, сказала: «Була дуже цікава подія. Дотепер ми вивчали зокрема українські пісні й танці, але наші керівники подумали нас навчити і малювати. Ми також малюємо в школі й вдома, але тут ми познайомилися з матеріалами, якими користуються справжні художники: полотно для малювання, скло для малювання, спеціальні пензлики і набір для малювання крапками. Спочатку ми навчилися малювати легкі картинки, зокрема квіти, а у наступних вправах ми навчи-

мось техніки малювання крапками. З нетерпінням чекаю наступних майстер-класів з малювання.»

«Молоді гуцули» є справжніми шукачами, зберігачами та просувачами українського фольклору. Вони пишуться гарними результатами, отриманими на різних фестивалях та конкурсах протягом часу. Директорка Марія Папаріга подає деталі: «Теж тут можна побачити багато грамот та кубків, отриманих на різних національних фестивалях чи конкурсах у галузі культури. Останній кубок отримав гурт «Молоді гуцули» на 27-му випуску Міжнародного фестивалю турецько-татарського народного танцю, пісні та одя-

молоді хлопці та дівчата навчилися від своїх родичів, від бабусь та дідусів. Вони дуже зацікавлені вивчати різні мелодії наших весільних пісень. У нашому репертуарі є такі пісні, яких ми співаємо вже протягом років, відколи був заснований гурт «Молоді гуцули». Ідея збирати нові пісні належать дітям, тому що вони сказали, що бажають навчатися нових пісень. Саме тому ми запропонували їм шукати пісні, щоб збагачувати наш репертуар. Завдяки такій шані та любові до свого рідного, я впевнена, що у Вишавській Долині українська культура буде і надалі розвиватися та ніколи не пропаде. Дякую всім нашим дівчатам та хлопцям за те, що вони зацікавлені у просуванні своєї ідентич-

гу, який відбувся на початку вересня цього року у місті Костінешть, повіт Констанца. Вони представили на цьому фестивалі два гуцульські танці, яких навчалися протягом двох тижнів, тому що вони виступали на дуже важливому фестивалі. Їх виступ був успішним. Вони мали нагоду познайомитися з новими людьми, дізнатися більше про турецько-татарську культуру. Під час наших зустрічей вони багато розказують про фестиваль, в якому брали

участь. Бажаю їм успіхів, доброго життя, а всім слухачам всього найкращого!»

Анамарія Боднарюк розповідає про участь у Міжнародному фестивалі турецько-татарського народного танцю, пісні та одягу в місті Костінешть: «Після нашої участі, зокрема у культурних подіях в Марамороському повіті та сусідніх регіонах, на пропозицію депутата Миколи Мирослава Петрецького, ми, «Молоді гуцули», з Вишавської Долини були запрошені на унікальний для нас фестиваль. Протягом 1-4 вересня ми взяли участь у 27-му випуску Міжнародного фестивалю турецько-татарського народного танцю, пісні та одягу, який проходив у місті Костінешть, повіті Констанца. Ми співали і танцювали на великій сцені і познайомилися з турецько-татарською культурою. Ми також були великим сюрпризом для організаторів фестивалю та для всіх присутніх, тому що наш фольклор просто зачарував глядачів. Багато з нас вперше купалися в морі. Раджу всім молоді шанувати свою ідентичність.»

Христина ШТІРБЕЦЬ
Всесвітня служба радіо Румунія
Фото: Марія Папаріга

Подаємо нову адресу по інтернету нашої редакції:
E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор
МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК
Редактор – Тереза ШЕНДРОЮ

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ
Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест
Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724
Друкарня S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія
Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România
ISSN 1223-1614